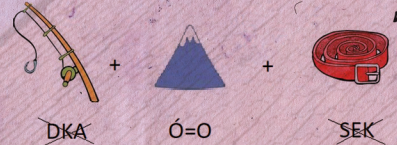

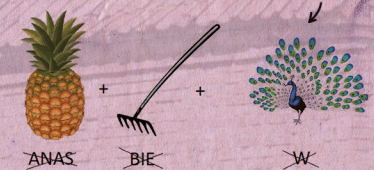
Witaj Questowiczu! Dotarłeś dzisiaj na sam Polski skraj,
Do miejsca, gdzie z Rosją graniczy nasz kraj!
Jest tu tak pięknie, że aż dech w piersi zapiera!

Na zwiedzanie każdy ochoty nabiera.
Stoisz już na moście, ale nim zaczniemy
Kilku ciekawostek najpierw się dowiemy!
Wioska, którą zwiedzimy jest może mała,
Ale znaleźć w niej można niezwykle cuda.
Jestem sołtysem, gospodarzem tej miejscowości,
Chętnie tu witam wszystkich zacnych gości.

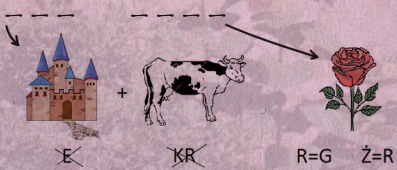
W województwie warmińsko-mazurskim teraz się znajdujesz,
W gminie Budry w powiecie węgorszewskim skarbu poszukujesz.
Dawniej Gross Sobrost, dzisiaj Zabrost Wielki moja wioska się zowie,
Źródłostów tej nazwy w staropruskiej jest mowie.
Związana jest ona z jedynym dogodnym brodem,
który znajdował się na rzece – to tak mimochodem.
Aby nazwę rzeki, która pod nim płynie poznać
Wystarczy prosty rebus szybciotko rozwiązać.

Taką nazwę podaje nasza polska mapa.
Jej nazwa po stronie rosyjskiej brzmi zaś

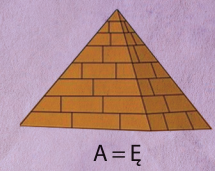

Niedaleko jest pagórek, który ma 95 metrów wysokości.
Nazwę poda Ci rebus, jeśli nie masz pewności.

Prawdopodobnie znajdowało się tam staropruskie grodzisko,
Czyli przodków ludności tutejszej domowe siedlisko.
Przed siebie iść musisz, tylko w którym kierunku?
Chętnie Ci pomogę w tym małym frasunku!
Kieruj się tam, gdzie zabudowania zobaczysz,
W ten sposób dalszą drogę wyznaczysz.
Na rozdrożu idź po łuku i nigdzie nie zbaczaj,
Na drogę ze znakiem zielonym i strzałką tym razem nie wkraczaj.
Prowadzi ona do miejscowości, co się nazywa.
Znajduje się tam atrakcja wielce osobliwa.

Można tam zobaczyć którą w 1811 roku zbudowano,
Choć w innych źródłach rok 1808 lub 1795
także podawano.

To grobowiec rodzinny pruskiego rodu
Baronów von Fahrenheit, pochodzących z zachodu.
Choć zaprojektował go podobno architekt nieznan, y,
Bertel Thorvaldsen jako autor jest często wymieniany.
Starożytne egipskie piramidy jej kształt przypomina,
Choć nie spotkano tu nigdy żadnego Egipcjanina.
My jednak w inną stronę, wprost do celu idziemy
I za strzałką ku cmentarzowi się kierujemy.
Kiedy granicę terenu zabudowanego przekroczyysz,
Tablice z rysem na pewno nie
przeoczysz.

Bardzo ważna informacja jest na niej podana:
Wieś została niemal całkiem zniszczona, a potem odbudowana.
W czasie I wojny światowej Zabrost Wielki olbrzymia tragedia dotknęła
Na przełomie 1914 i 1915 roku wieś prawie zniknęła!
Nieszczęście to paradoksalnie wiosce się opłaciło,
Do gruntowanego jej przekształcenia bowiem doprowadziło.

Było to przedsięwzięcie architektoniczne
wyjątkowe
na skalę Prus Wschodnich, a nawet całych
Niemiec raczej nietypowe.
Na tablicy przeczytasz, kto był głównym
architektem projektu,
I autorem naprawdę wspaniałego konspektu.

Z niezwykłym jak na tamte czasy artystem
Połączył on wiejskie budownictwo z rodzącym się modernizmem.
Jednocześnie każdemu obejściu, które odbudowano,
Indywidualne cechy podczas projektowania nadano.
Jeżeli jesteś zainteresowany historii szczegółami
Z przedstawionymi na tablicy zapoznaj się informacjami.
Kolejna tablica o architekturze opowiada,
Żadnemu miłośnikowi tej dziedziny zostawić jej nie wypada.

Choć dziś tam podchodzić nie będziemy,
Naprzeciwko stary cmentarz ewangelicki znajdziemy.
Dawnych mieszkańców niemieckich na nim pochowano.
Ich groby metalowymi tablicami kiedyś ozdabiano.
Jak wszędzie na Mazurach gdzieś w gąszczu się ukrywają,
O przeszłości tych terenów czasem nam przypominają!
Idź dalej tam, gdzie dziś jeszcze nie byłeś.
Mam nadzieję, że chodnika nie przeoczyłeś?
Zaraz za cmentarzem dawniej
kuźnia się znajdowała,
Aż nowej siedziby w końcu się doczekała.
W jej miejscu inna budowla została wzniesiona,

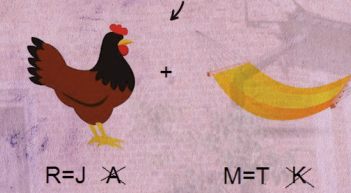
A kuźnia do Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie jest przeniesiona!
Idź dalej chodnikiem,
w tekście zdjęcie wstawione,
Które pokazuje przechodniom
czasu już minione.

To, co dawniej się tu mieściło
na nim przedstawiono
Dziś w tym miejscu słup
ze szczęśliwą cyfrą postawiono.
Niedaleko stąd znajduje się drewniana altanka,
W której teraz odbywa się niejedna hulanka.
Dawniej znajdowała się tu – inaczej gospoda,

Ale już nie działa. Jaka wielka szkoda!
Idź dalej przed siebie, nie zbaczając z drogi,
Nawet jeśli wpadniesz w nastrój prawie błogi.
Rozejrzyj się na prawo i lewo: domy wyglądają jak namalowane!
Zupełnie jakby w odbiciu były widziane!
Wieś w tradycyjnym układzie została zbudowana
I dlatego ulicówką jest teraz nazywana.
Pomimo tego, że podczas II Wojny Światowej część budynków
zniszczona została
W ten sposób zabudowana wieś tylko jedna na Mazurach się ostała.
Czy wiesz co to jest – słowo w rebusie ukryte?

To dwa za wjazdami bramnymi gospodarstwa skryte.
Wspólnym budynkiem gospodarczym zostały połączone
Oba z czerwonej cegły na kamiennym cokole wzniesione.
Ów wyraźnie neogotycki budynek asymetrycznie zaprojektowano.
Kamienne, pięcioboczną basteję w południowej części także dodano.
Jak widzisz bramy wjazdowe i formy budynków są nieco odmienne,
Mimo, że są połączone – to pozostaje niezmiennie.
Ze względu na wyjątkową architekturę w 2003 roku Zabrost Wielki
został uznana
Na całej Warmii i Mazurach wsią najlepiej zachowaną.
Podziwiał ją, aż kształt niebieskiej zauważysz,
Może kilka swoich grzeszków przy niej dziś rozważysz?